

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Julkisoikeus

Pöytäkirja

VN/13668/2019

17.9.2020

Valtioneuvoston perus- ja ihmisoikeusverkoston kokous

Aika 17.9.2020 klo 13-15

Paikka Skype-kokous

Osallistujat

Puheenjohtaja	Johanna Suurpää	OM
Jäsenet:	Satu Heikkinen	OKM
	Riitta-Maija Jouttimäki	STM
	Päivi Kantanen	TEM
	Pentti Lähteenoja	MMM
	Timo Makkonen	OM
	Krista Oinonen	UM
	Ilkka Ojala	PLM
	Päivi Pietarinen	VNK
	Tapio Puurunen	SM
	Silja Ruokola	LVM
	Charlotta von Troil	YM
Asiantuntijat:	Minna Ruuskanen	OKV
	Sirpa Rautio	IOK
Sihteeri:	Anna-Elina Pohjolainen	OM
	Kaisa Tiusanen	OM
	Janina Hasenson	UM
	Rauno Merisaari	UM
	Janette Sorsimo	UM

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen pöytäkirja.

3. Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman valmistelu; OM

Pohjolainen/OM kertoi PIO-toimintaohjelman valmisteluista syksyn alkuviikkoina. Yhteenveto kevään kuulemisista on viimeistelty ja julkaistaan hankesivuilla seuraavalla viikolla. Syksyn sidosryhmätilaisuuksien tekninen järjestäminen ulkoistetaan, ja tilaisuuksien sisällön suunnittelua jatketaan tiiviissä yhteistyössä PIO-asiantuntijaryhmän kanssa. PIO-asiantuntijaryhmä kokoontuu seuraavan kerran 24.9.

4. Valtioneuvoston ihmisoikeusselonteon valmistelu; UM

Merisaari/UM kertoi valmistelutyöstä verkoston edellisen kokouksen jälkeen: elokuussa järjestettiin kestävä kehitys ja digitalisaatiota koskevat kuulemistilaisuudet ja 10.9 lausuntopalautetta koskeva kuulemistilaisuus. UMI osallistui tilaisuuteen ja hänen puheensa löytyy UM:n verkkosivuilta. Kooste saaduista lausunnoista on jaettu verkostolle jo aikaisemmin. Kaikki lausunnot löytyvät lausuntopalvelu.fi- sivustolta. Myös yhteenveto tilaisuuksista lähetetään verkostolle. Selonteon kirjoitustyö on alkamassa ja eri ministeriöiden puoleen tullaan kääntymään lähiviikkoina niitä koskevissa kysymyksissä.

5. Komission tuleva oikeusvaltioreportti; VNK

Pietarinen/VNK kertoi, että KOMin järjestämien kevään kuulemisten jälkeen KOM on lähettänyt Suomea koskevan maaraportin asiatarastukseen ja se on käyty läpi yhteistyössä ministeriöiden kanssa. Kollegio käsittelee raporttia 23.9, ja se julkaistaneen 28.9. Raportit jaetaan niiden julkaisemisen jälkeen kaikille, niistä tiedotetaan ja niistä laaditaan U-kirjelmä eduskunnalle. Myös neuvoston oikeusvaltiotyö jatkuu SEU 7 artiklaa koskevilla kuulemisilla (PL ja HU) sekä neuvotteluilla asetuksesta, jonka mukaan EU-rahoitus olisi ehdollista oikeusvaltioperiaatteen noudattamisesta. Vuoden vaihteen jälkeen annettava EU-selonteko on valmisteilla, ja myös siinä oikeusvaltioperiaate ja toimet sen edistämiseksi ovat keskeisesti esillä.

6. EU:n perusoikeusviraston raportti kansallisista ihmisoikeusinstituutioista; IOK

Rautio/IOK esitteli perusoikeusviraston (FRA) kansallisia ihmisoikeusinstituutioita koskevaa raporttia (<https://fra.europa.eu/en/publication/2020/strong-effective-nhris>), jossa on kuvattu alan kehityskulkuja ja ihmisoikeusinstituutioiden kohtaamia haasteita. A-statuksen ihmisoikeusinstituutioiden määrä EU:ssa on kasvanut, ja kansainvälinen yhteistyö eurooppalaisen verkoston puitteissa (ENNHRI) on lisääntynyt huomattavasti. IOK on saanut viimeksi vuonna 2019 ihmisoikeusinstituutioiden A-statuksen, ts. se täyttää YK:n Pariisin periaatteiden kansallisille ihmisoikeusinstituutioille asettamat vaatimukset. Resursseihin ollaan saamassa parannusta ensi vuonna. Keskuksen tunnettuisuutta voitaisiin vielä parantaa, vaikka yhteistyötä tehdäänkin jo laajasti eri toimijoiden, mm. OM:n kanssa. FRA:n raportista on suunnitteilla verkkotilaisuus 16.11, johon myös OM osallistuu. IOK on myös julkaisemassa paljon uutta laadukasta koulutusmateriaalia, jota ministeriötkin voivat hyödyntää.

7. Muut asiat

Kantanen/TEM kertoi ILO:n koonneen tietoja työelämän alalla covid 19 –pandemian vaikutuksista, joihin kuuluu mm. tasa-arvokehityksen heikkeneminen erityisesti naisten, nuorten ja maahanmuuttajien keskuudessa.

Jouttimäki/STM kertoi aamun OKST-minryssä esiin nousseen translain valmistelutilanteesta: Ministeri Kiuru on vastannut kesäkuussa eduskunnan kirjalliseen kysymykseen asiasta. Alkuvuodesta työnsä päättäneen virkamiestyöryhmän jälkeen perustetaan vielä uusi työryhmä. Aikataulu on vielä auki henkilöstömuutosten vuoksi, mutta todennäköisesti lakiehdotus pyritään antamaan eduskunnalle ensi vuonna.

Oinonen/UM kertoi OKST-minryssä annetun myös tilannekatsaus Suomea koskevista EIT:n tuomioista ja kansainvälisten sopimustoimielinten suosituksista, ml. tuoreesta EIT:n tuomiosta tapauksessa Kotilainen ja muut vastaan Suomi (vuoden 2008 Kauhajoen koulusurmat), jossa Suomen todettiin syyllistyneen EIS 2 artiklan loukkaukseen. Minryssä suhtauduttiin myönteisesti ehdotukseen tietopankista, johon koottaisiin Suomen saamat tuomiot ja suositukset. Tietopankkiin voitaisiin päivittää myös toimenpiteet, joihin ryhdytään tuomioiden ja suositusten johdosta. Todettiin, että tietopankki olisi erittäin tervetullut ja tarpeellinen työväline kaikille ministeriöille, ja tuettiin sitä, että aloitetta tietopankin perustamisesta lähdetään UM:n taholta viemään eteenpäin.

8. Kokouksen päättäminen

Puhejohtaja päätti kokouksen klo 14.45.